

פִּינְחָס

"הזרעים בדמעה ברינה יקצרו"

בנשיאות מו"ר הגאון ר' יעקב אדלשטיין זצ"ל

עלון מס' 686 שנה י"ד העלון מוקדש לע"נ שמחה בת סרח ז"ל - י"ד תמוז י"ז תמוז תשפ"ד

999 תמוז

פִּינְחָס - תוכן ענייני הפרשה

- א. שכרו של פינחס (על הריגת זמרי וכזבי): "בִּקְנָאוֹ אֶת קְנָאֲתִי".
- ב. מִנְּנֵן בני ישראל אל בערבות מואב אחרי המגיפה (כו).
- ג. הצייווי על חלוקת הארץ לשבטים.
- ד. פקודי משפחות בני לוי.
- ה. בקשת בנות צִלְפָּחַד לאחוזת בארץ, ודיני הירושה למי שאין לו בנים (כו, א-יא).
- ו. "אִישׁ עַל הָעֵדָה": סמיכת יהושע למנהיג (כו, יב-כג).
- ז. קרבנות ציבור: תמידין, ומוספי-שבת, ראש חודש, והמועדים [פסח, שבועות, ר"ה, יום כפור, סוכות ושמיני עצרת] [כח, כט].

"השיב את חמתי מעל בני ישראל" (כ"ה, יא)

הכיצד זה נאמר כי פנחס "השיב את חמתי" והרי מתו עשרים וארבעה אלף מישראל? וכתב בעל "צרור המור": חלילה שמתו מישראל, אלא רק משבט שמעון. והעניין, כאשר באו הערב-רב, הם התערבבו בנשים של שבט שמעון, ואחר כך נתגיירו וילדו מהם בנים, חלקם מתו בעגל, חלקם במגיפה והנותרים מתו כאן. ומדוקדק מה שנאמר "השיב את חמתי" ולא נאמר "אשר מתו", ללמדנו כי הם היו 'מתים' מעיקרא. ועל זאת נאמר: "השיב את חמתי", לאמור כי את האחרים כילה, ואלו הם הערב רב. ומעתה מובן כי פנחס אכן "השיב את חמתי מעל בני ישראל". ונסיים בדבר טוב, והנה פרשת בלק מסתיימת בפסוק "וַיְהִי הַמִּתִּים בַּמִּגַּפָּה אֲרֶבְעָה וְעֶשְׂרִים אֶלֶף", לכאורה זהו לא סיום בטוב, אמנם לפי דברי הצרור המור, זה ברור.

תיקון חצות בצהרי היום בתקופת בין המצרים

כתב רבינו האר"י הקדוש, שראוי ונכון לכל בעל נפש לשבת באבילות אחר חצי היום בכל הימים שבין י"ז בתמוז לתשעה באב - ימי בין המצרים, ולבכות בכיה ממש על חורבן הבית. ודווקא אחר חצות היום כי זהו זמן התעוררות הדינין, בסוד "כִּי יִנְטוּ צִלְלֵי עֶרְב" (ירמיהו ו, ד), ולסיבה זו נשרף ההיכל אחר חצות היום. והוסיף עוד רבנו האר"י זלה"ה שדבר זה עושה תועלת גדולה בנפש האדם ולומר סדר תיקון חצות החל מצהרי היום, מכוונים לסדר תיקון רחל דוקא ולא לסדר תיקון לאה. וכתבו רבותנו הפוסקים, שגם אדם שנמצא בנסיעה, או בכל מצב אחר שאינו יכול לקרוא סדר תיקון רחל המקובל בידינו, נכון שיבטא את צערו על חורבן בית המקדש בינו לבין קונו, וישפוך שיח בלשונו, שכן העיקר הוא שותפות האדם בצער החורבן. וב'בן איש חי' (שנה א' דברים, אות כה) כתב: גם בליל תשעה באב אחר חצות אומרים תיקון רחל בלבד, אבל ביום אין אומרים תיקון רחל אע"פ שדרכם לאמרו בכל יום אחר חצות מיום י"ז תמוז ואילך, וכן ביום ערב תשעה באב אומרים אותו ביום אחר חצות ועיין יוסף אומץ סי' כ"ה.

פוחתת הפרשה: "פִּינְחָס בֶּן אֱלֶעָזָר בֶּן אֶהֱרֹן הִלְחֵן הָשִׁיב אֶת חַמְתִּי מֵעַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאוֹ אֶת קְנָאֲתִי בְּתוֹכְכֶם וְלֹא כָלִיתִי אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּקִנְאֲתִי".
 נשאל הצדיק רבי ישראל בעל שם טוב צוק"ל: כיצד ניתן להבדיל בין קנאות הנובעת ממקור קדוש וטהרת הלב, לבין קנאות פסולה המגיעה ממקור לא טוב? השיב הצדיק על כך ואמר: בתורתנו הקדושה מסופר על שני קנאים שלכאורה קינאו במידה שווה לכבודם של ישראל - קורח ופינחס. על קורח ועדתו נאמר: "וַיִּקְנְאוּ לְמֹשֶׁה בַּמַּחְנֶה", מה היתה קנאתם? עמדו כנגד משה ואהרן וטענו: "כָּל הָעֵדָה כָּלָם קִדְּשִׁים וּבְתוֹכְכֶם ה' וּמִדּוּעַ תִּתְנַשְּׂאוּ עַל קַהֲל ה'!" ומה היה בסופם? נבלעו בבטן האדמה וירדו לתחתית הגהינום. לעומתם אנו מוצאים שגם פינחס בן אלעזר קינא לכבודם של ישראל בראותו את נשיא שבט שמעון חוטא ביודעין עם אישה גויה, ומה קיבל בשכרו? הקב"ה משבח אותו על מעשה זה ומבטיח לו ברית כהונת עולם וברית שלום. ללמדך שפינחס למרות קנאותו הביא שלום ואחדות לישראל, ואף הקב"ה הסכים עימו, אולם קורח בקנאותו גרם לפילוג ומחלוקת לישראל, ועליו נאמר (במדבר טו, כו): "סורו נא מעל... הַרְשָׁעִים הָאֵלֶּה"! כי קנאות שגורמת לפירוד לבבות ולמחלוקת היא פסולה. ואף על פי שקורח ועדתו התעטפו בטלית שכולה תכלת הדומה לרקיע, והעמידו פנים של 'קנאים' הדואגים לטובתם של ישראל, מכל מקום דרכם פסולה ושומר נפשו ירחק מהם!
 ואמר הראשון לציון הרב מרדכי אליהו זצ"ל: אומר הקב"ה, כיון שפנחס עשה זאת (קנאות) לשם שמים, שנאמר: "לִכֹּן אָמַר הַנְּנִי נִתֵּן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם".
 אומרים חז"ל אין "לכֹן" אלא לשון שבועה. הקב"ה נשבע לפנחס ונתן לו ברית שלום וכהונה.
 התורה מציינת את הטעם שבגיננו זכה פנחס לכהונה (שם, יג): "תחת אשר קנא לא-לקיו ויכפר על בני ישראל". הקנאה שקינא פנחס לשם שמים ומסר את נפשו עליה, זיכתה אותו לברית כהונת עולם. ומלבד זאת גם זכה שקנאתו כיפרה על כלל ישראל. ויש להבין מדוע התורה כותבת 'ויכפר' בלשון עתיד, היה מן הראוי לכתוב 'ויכפר על בני ישראל'? וניתן לבאר זאת על פי מה שאמרו חז"ל שפנחס הוא אליהו, וידוע שאלהו הוא מלאך הברית, והוא נמצא בבריתות שבכל העולם כולו בכל שעה ושעה. דבר זה "נגזר" עליו בגלל שהוא קיטרג על עם ישראל בשעה שאמר להקב"ה (מלכים א' יט, י"ד): "קנא קנאתי לה' א-לקי צב-קות פי עזבו בְּרִיתְךָ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וכו'". אמר לו הקב"ה, הרי פנחס בא ולימד סגוריה על ישראל ואמר מדוע ימותו במגפה עשרים וארבע אלף מישראל, הרי רק שני אנשים חטאו ולהם מגיע עונש, ואתה אליהו בא ומלמד קטגוריה ואומר "עזבו בְּרִיתְךָ"?! חיך שמעתה תלך ותמנה את הבריתות של תינוקות ישראל בכל מקום ומקום בעולם, ובכך ותלמד על עם ישראל זכות. הנה בימים אלו שהם ימי בין המצרים אשר קָטַב מירי ומידת הדין שולטת בעולם, יחדד ויחזק האדם לימוד זכות על כל יהודי ויהודי ועל כלל עם ישראל כי המעלה של לימוד זכות על כל אדם ולימוד זכות על עם ישראל גדולה ביותר. "כֹּל יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא" (סנהדרין פרק י' משנה א'), נחפש את המעלה המיוחדת שבכל אחד בעם ישראל אשר מביאה אותו לחיי עולם הבא.
 ונשתדל בכל כוחנו לראות מעלת חברנו ולא חסרונם ונזכה הרבים להתחזק בלימוד זכות על עם ישראל.

תמוז תשפ"ד

"הַנְּנִי נִתֵּן לּוֹ אֶת בְּרִיתִי" (כה, יב) - סיפור

בעת שישב רבי יצחק זאב הלוי סולביצ'יק זצ"ל על כס הרבנות בבריסק, נתפס ע"י השלטון יהודי מתושבי העיר, סוחר בדים, בעל משפחה. היהודי עבר על חוק המדינה במכס, והעונש הצפוי לו היה גלות לכמה שנים ב'סביר'. שמע הגר"ז על כך, ובאותו יום זימן אליו עורך-דין, וסיפר לו, כי לדאבונו, הוא בעצמו נתפס בעוברו על חוק המכס, ועליו לעמוד למשפט חמור, ונפשו בשאלתו - מה יעשה? הער"ד, אף ששנה ופירש, נבהל עד מאוד לשמע דברי הרב. והוא לחש באוזני הרב, כי עצה יחידה יש בידו: להיכנס לארכיון בית המשפט, שם רוחשים לו אמון רב, ולגנוב משם את תיק האשמה. ואף שמסכן בזה את עצמו, בכל זאת עבור הצלתו של הרב, מוכן הוא למסור את נפשו. אז גילה לו הרב, כי למעשה הנידון אינו הוא, אלא איש פלוני מתושבי העיר, ורק כדי לשמוע ממנו דרך הצלה התיר לעצמו לשנות בדיבורו. כמובן שעתה מאן עורך הדין לעשות את הדבר, אך הרב טרח להסביר לו במשך שעה ארוכה כי צערו של הלה הוא צערו הפרטי ממש! כי מטבעו הוא מיצר על כל צרה של יהודי, והצלת הנידון כהצלת גופו ממש. הדברים פעלו על לב עורך הדין, אך הוא התנה עם הרב, שיבטיח לו ויברכנו שחלילה לא ייתפס ולא יורע לו. הרב מבריסק הבטיח, ועורך הדין הוציא את התיק מהארכיון ושרף אותו, והמשפט לא התקיים כלל. [הגדה של פסח מבית לוי]

אגב, ישנו פסוק בתהלים (קו, יז): "תִּפְתַּח אָרֶץ וַתִּבְלַע דָּתָן וַתִּכַּסּ עַל עֵדֵת אַבְיָרִים". והשאלה בולטת, בתורה תמיד מופיע ה'צמד חמד' הזה, דתן ואבירם ביחד. מדוע כאן הם מופיעים כל אחד בנפרד?...

המלב"ם מתייחס לשאלה כבדרך אגב, וכך כתב: "דתן ואבירם נבלעו, ועל זה אמר 'תִּפְתַּח אָרֶץ'. ודתן נבלע לבדו. ואבירם היה לו עדה של בנים ובנות שהם עשרה, ועל זה אמר 'וַתִּכַּסּ עַל עֵדֵת אַבְיָרִים'."

דהיינו, דתן היה לבדו, לא היו לו בנים ובנות, לכן כתוב עליו: "תִּפְתַּח אָרֶץ וַתִּבְלַע דָּתָן". אך לאבירם היתה עדה של בנים ובנות, לכן עליו נאמר 'וַתִּכַּסּ עַל עֵדֵת אַבְיָרִים'."

"וְלֹא תִהְיֶה עֵדֵת ה' פְּצֵאן אֲשֶׁר אֵין לָהֶם

רְעָה" (כו, יז) - לצייר בדמיון - סיפור

כשעמד משה לדין ודברים עם הקב"ה וביקש שיפקוד איש על העדה, המחיש משה את בקשתו במשל הלקוח מעולם החי "וְלֹא תִהְיֶה עֵדֵת ה' פְּצֵאן אֲשֶׁר אֵין לָהֶם רְעָה".

ובאמת יש לשאול מדוע זקוק משה לתת להקב"ה ציור שכזה, וכי הקב"ה זקוק למשלים ודימויים? ביאור נפלא מביא המשגיח רבי אליהו לאפיאן זצ"ל: היות ומשה רבינו עמד בתפילה ותחנונים להקב"ה, השתמש משה רבינו בציור חי לעצמו, כדי שתפילתו תהיה מעומקא דליבא. ובכך ביאר לעצמו, מדוע מבקש הוא מנהיג ראוי, כדי שלא תהיה עדת ה' כצאן ללא רועה. היה זה מיסודות בית התלמוד תורה של קלם, לעורר את כוח הציור, לפי שבכווח לתת מבט אמיתי בכל חלקי עבודת ה' יתברך. וידוע מה שהיה מרגלא בפומיה של הסבא מקלם: "מה בין צדיק לרשע? ציור..."

סיפר המשגיח הגה"צ רבי דן סגל שליט"א, שפעם בתקופה שהרב מפוניבז' זצ"ל חלה ואושפז בבית החולים, עורר המשגיח הגה"צ רבי יחזקאל לוינשטיין זצ"ל בתוך וועד בישיבה, שחובה על כל אחד מבני הישיבה לזעוק בתפילה לרפואתו, בפרט מתוך חובת הכרת הטוב שחייבים לו. ואומר לכם כיצד תתפללו עליו מתוך קירות הלב; ציירו לעצמכם שאתם נמצאים בבית החולים, רואים את רבנו מתייסר, שומעים את דברי הרופאים, עד כמה הוא זקוק לרפואה וישועה ואז תפלתכם תראה אחרת לגמרי...

בזמן המלחמה בארץ ישראל בשנת תשכ"ז, הרבה המשגיח לתבוע בשיחות ובוועדים בישיבת פוניבז', שיישאו בעול עם רבים מבני ישראל המתגוללים בשדות במצב מלחמה ופחד מוות לנגד עיניהם עם בני משפחותיהם המודאגים, והדגיש שחובה זו אינה רק מצד מדיגית "נושא בעול עם חברו", אלא מעצם החובה בפשוטה של "ואהבת לרעך כמוך" שמכוחה לבד חייב כל אחד להיות מודאג ומצטער ממש.

על המדרגה הגבוהה אליה הגיע המשגיח זצ"ל בכח זה של ציור וחוש, מסופר שכשהתחילו להשתמש ב'שלט רחוק' אותו מכשיר שבלחיצת כפתור אפשר לפתוח ולנעול את הרכב, אירע פעם כשיצא מהישיבה לנסוע ברכבו של אחד האברכים וראה שפותח את דלת רכבו עם ה'שלט הרחוק'. התפעל ואמר שכשרואים ששייך דבר כזה, יותר קל להבין שיש מושג של השפעה חיובית ושלילית מרחוק, ולא צריך דווקא להתעסק עם הדבר עצמו כדי להיות מושפע.

כיוצא בזה, כשהתחילו להשתמש ב'דיבוריות' אותם אוזניות מיוחדות בהם ניתן לשוחח בלי לאחוז ביד את המכשיר, ואנשים משוחחים בהם באמצע הרחוב בלי להתבייש - שיחשבו עליהם שהם מדברים לעצמם, אמר המשגיח: "עכשיו כבר אין תירוץ. פעם כשחינכו לנצל את הזמן, ולשנן משניות גם בהליכה ברחוב, היו שטענו שהם מתביישים, משום שאולי יראו כמדברים לעצמם, אבל עכשיו שרואים שאנשים לא מתביישים וכשעוסקים וממהרים לא מתביישים שיחשבו שמדברים לעצמם, ודאי שעבור קניין רוחני כה עצום כלימוד התורה כדאי הוא הדבר".

"וּבְנֵי אֱלִיָּאב נְמוּאֵל וְדָתָן וְאַבְיָרִים" (כו, ט)

נשאל, איך קראו לאח של דתן? התשובה, כמובן: אבירם. ואיך קראו לאח של אבירם? דתן כמובן. עתה נשאל שאלה שלישית: ואיך קראו לאח של דתן ואבירם? ובכן, כך אומרת התורה: "וּבְנֵי אֱלִיָּאב נְמוּאֵל וְדָתָן וְאַבְיָרִים הוּא דָּתָן וְאַבְיָרִים קְרִיאֵי הָעֵדָה אֲשֶׁר הִצּוּ עַל מֹשֶׁה וְעַל אֶהֱרֹן בְּעֵדֵת קָרַח בְּהִצְתָּם עַל ה' " - אם כן, לדתן ואבירם היה עוד אח ושמו - נמואל. מה ניתן ללמוד מכך? מה ניתן ללמוד מחשיפתו של האח השלישי? - כולם מכירים את דתן ואבירם. שמש יצא לשמצה לדורי דורות. מחרחרי ריב ועושי צרות לאורך כל ההסטוריה שלהם, עוד מזמן היותם במצרים.

לעיתים, אדם המצוי במצב רוחני ירוד טוען, מה יכולתי לעשות, גדלתי בבית כזה, אוריה כזו, סביבה ושכנים כאלו וכאלו. לא היה לי מהיכן לספוג תורה, קדושה וטהרה.

אומרת לו התורה, קח דוגמא מנמואל. בפשטות, כל עוד לא נכתב אחרת, הרי שהיה אדם צדיק. והוא נכלל ב'וְעִמָּךְ כָּל־צְדִיקִים" (ישעיהו ס, כא) וזאת למרות שחי שנים בסביבתם של שני רשעים שכאלו. הדבר שומט את הטיעון הנפוץ: "מה אתה מטיף לי מוסר"? "אתה נולדת להורים שומרי תורה ומצוות", "גדלת בעיר חרדית", זכית לחברה של לומדי תורה, יראי שמים ובעלי חסד", "למדת במוסדות חינוך תורניים הטובים ביותר". אילו היית גדל באווירה בה אני גדלתי, אני מבטיח לך שהיית נראה הרבה יותר גרוע ממני..."

נמואל משמש לנו 'אב טיפוס'. גם אם יש אחים קלוקלים, כאלו שמסיתים נגד ה' ונגד משיחו, אתה יכול להציב מחיצה בינך וביניהם ולהצהיר בנחרצות: אני לא שם! התירוץ הזה, כשאר התירוצים, לא יתקבל לפני בית דין של מעלה, הקב"ה נותן לכל אדם נסיונות, אבל רק כאלו שהוא יכול לעמוד בהם. כאשר נגיע, לאחר מאה ועשרים שנותינו, אל עולם האמת, אפילו לא נעלה בדעתנו לטעון טענות מעין אלו, שכן הן רחוקות מהאמת כרחוק מזרח ממערב. תפקידנו בעולם הזה הוא להתגבר על כל הניסיונות. ואם הקב"ה הציב את האדם בסביבה פחות טובה, הרי שזהו הניסיון בו עליו לעמוד בגבורה.

יִלְדָא תְהִיָּה עֲדַת ה' פִּצְאָן אֲשֶׁר אֵין לָהֶם

רְעָה" (כו', יז) - הַרְעֵה הַנַּאמָן שֶׁל הַדּוֹר - סִיפּוֹר

את הסיפור המדהים והמרגש שלפנינו, סיפר אחד המלמדים בתלמוד תורה מפורסם במרכז הארץ: כידוע, מרן הגרא"ל שטיינמן זצ"ל החשיב מאוד את המבחנים שהיה עורך לילדים הרכים, בטענה שהדבר מותיר בהם רושם לשנים רבות, כאשר הם רואים 'יהודי זקן' (כלשונו) המתעניין במה שלמדו. הגרא"ל לא שאל את הילדים שאלות קשות, אלא הציע לפניהם שאלות פשוטות, על מנת לבחון האם הם יודעים את הפשט הפשוט ביותר בחומר שלמדו, באופן שכל ילד יכול היה לענות תשובה נכונה ולשאוב עידוד וחיזוק.

באחד הימים, הגעתי עם כל תלמידי הכיתה למבחן במעונו של מרן ראש הישיבה. לפני שיצאנו מהאוטובוס, לקחתי את הרמקול ואמרתי לתלמידים: "משה קיבל תורה מסיני, ומסרה ליהושע, ויהושע לזקנים, וזקנים לנביאים, ונביאים מסרו לאנשי כנסת הגדולה. ילדים יקרים, התורה שניתנה בהר סיני, נמסרת מדור לדור על ידי גדולי התורה; כעת ניכנס יחד באימה ויראה למעמד הר סיני קטן משלנו..."

ההתרגשות היתה עצומה. המבחן היה קל, אך מלא באהבת תורה. הילדים עונים בביטחון, ומרן מרעיף עליהם שבחים ללא גבול... לאחר המבחן, ניגש ילד אל מרן ללחוץ את ידו ולקבל ברכה. הילדים יצאו מלאי שמחה והתפעלות, והחלו לעלות לאוטובוס עם מנהל התלמוד תורה, ואני שמתגורר בבני ברק, התחלתי לפסוע לכיוון ביתי. צעדתי מספר מטרים, ולפתע הבחנתי באברך שרץ אחריי...

"האם אתה הרב'ה של הכיתה"? שאל. עניתי בחיוב, והוא המשיך: "מרן מחפש אותך מהרגע שיצאת..."

מיד פתחתי בריצה ונכנסתי חזרה אל הקודש. מרן שמח מאוד לראותי. חששתי מאוד שמא לא לימדתי נכון את הילדים, ומרן מיד הרגיע אותי, ביקש שאשב ופתח בדברי שבח והערכה על מלאכת השמים הנפלאה שלנו, והביע שביעות רצון על יראת השמים של התלמידים ודיעותיהם בתורה. לאחר שנשמתי לרווחה, התנהל בינינו הדו שיח כך, (בערך בלשון הזו): מרן: "מי חוזר עם הילדים לחיידר"? השבתי: "המנהל חוזר עמם". מרן: "האם הרבנית שלך יודעת שאתה כאן היום"? ... - "בוודאי".

מרן: "זאת אומרת שהיא ממתנה לך ואתה מתעכב בגלל..." - "חלילה". מרן: "יש כאן טלפון, תטלפן בבקשה ותאמר לה שאתה מאחר קצת בגלל". "בדרך כלל אני מגיע הרבה יותר מאוחר, בגלל הנסיעות, כך שהיא לא ממתנה לי".

מרן: "אבל היום היא יודעת שאתה כאן ותקדים להגיע, אסור לגרום לה דאגה ולו לשנייה אחת". "מתקשר". מרן: "שכוי"ח שאתה משקיע בי את הזמן הפרטי שלך". "אדרבה, הזכות היא שלי".

מרן: "אם דיברתם על זכויות, יש לי שתי בקשות ממך". "נעשה ונשמע". מרן חיך והמשיך: "נו כאיש אחד בלב אחד... ראה נא, ישנם שני ילדים בכיתה שלך; את האחד שאלתי כך, ואת השני שאלתי כך" (מרן פירט את השאלות). "אכן, האם לא ענו נכון?"

וכאן מרן קם ויצא מהחדר, וחזר לאחר כמה רגעים עם 200 ש"ח. הוא הגיש לי את השטר ואמר: "אני מבקש ממך מאוד שתדאג לרכוש לשני הילדים נעליים חדשות". - "אכן, נעשה ונשמע".

מרן: "שלא תחשוב שיש כאן רוח הקודש או דומה לזה... בדרך כלל ההורים מאוד מתרגשים שהילדים רואים 'יהודי זקן', ולכן מלבישים את הילדים בבגדי שבת היפים ובנעלי שבת, ואלו השניים, באו עם נעליים קרועות..."

מעניי החלו לזלוג דמעות. שאלתי את רבנו: "כיצד אפשר לרכוש את המידה הזו של נושא בעול עם חברי?"

מרן: "נו, הרי משלמים לך לשים לב לכל פרט, וכי ראית טייס במטוס שלא שם לב לכל מנורה אדומה שנדלקת?! תדע שזה היינו הך, היות ואתה והתלמיד באותה סירה, ותלמיד שגלה מגלים רבו עמו, אם כן כל מה שקורה לתלמיד הוא באחריותו של הרב'ה. כך מצליחים".

כשכולי נפעם ונרגש, עמדתי להיפרד ממרן, וכאן פנה אליי מרן ואמר: "אם לא קשה לך, יש לי עוד בקשה אחת". - "בוודאי, נעשה ונשמע".

רבנו, אביהם וליבם של ישראל, הוריד את הראש והחל לבכות... "אני כבר זקן, אין אני יודע מה יהיה איתי בדיון, וזהו פחד גדול. אין בי מצוות, ואני מבקש ממך להיות לי לעזר בעניין..."

הייתי בהלם מוחלט. אמרתי לרבנו: "הרי לראש ישיבה יש את זכות 'איילת השחר', הרבצת תורה ויראה, הנהגת הדור..."

מרן: "הלוואי... תראה אני מבקש ממך לעזור בנושא שזה על חשבון הזמן שלך, ולכן אשלם לך כל חודש על הזמן הזה, כפי הסכום שתבקש, ובל"נ אשלם בלי עיכוב, בתנאי שעדיין אֲשָׁאֵר כאן (הראש ישיבה הצביע על העולם הזה). הנה יש ילד בכיתה שלך, שכאשר שואלים אותו שאלות ברבים, הוא נלחץ ומתחיל לגמגם קשה; אני מתחנן בפניך שלא לבחון אותו ברבים כלל, אלא תבחן אותו בכתב או ביחיד, ובתנאי שיהיה בתבונה, באופן שאחרים לא ישימו לב... אשלם לך על זה שאתה בודק את המבחן על חשבון הזמן שלך..."

פרצתי בבכי. אמרתי לרבנו שלא אקח כסף, והוספתי בצער: "איך לא חשבתי על זה לבד"? ...!

סיים רבנו, הרועה הנאמן שהיה לדור: "ילד שלא טוב לו או מתבייש, זה דיני נפשות ממש! ילד שיודע שמתחשבים בו, הוא הוא ילד שגם יתחשב באחרים, ויהיה מענטש (בן אדם), ובלי להיות מענטש לא ניתן לגדול..."

[ופריו מתוק]

"קַח לְךָ אֶת יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹון אִישׁ אֲשֶׁר רֹוחַ בּוֹ

וְסִמַּכְתָּ אֶת יָדָיו עָלָיו" (כ"ז, י"ח) - סִיפּוֹר

את הסיפור הבא סיפרו תלמידי חכמים שהיו ב'שימוש' אצל רבי יהושע נויבירט זצ"ל, ואשר היו עדים למעשה: יום אחד הגיעה אשה אל רבי יהושע זצ"ל, והחלה לבזות, לקלל ולהשפיל את הרב נויבירט, בתואנה שעשו לה עוול.

הרב נעמד ליד החלון, הסתכל על הרצפה ושתק. הרב שותק, אך היא ממשיכה בשלה - הוסיפה לצעוק ולקלל קללות נוראות. היא צועקת והרב ממשיך ושותק.

לאחר שיצאה האישה, פנה רבי יהושע זצ"ל לנוכחים ואמר: 'עד היום לא ידעתם מה זה 'שימוש', רק היום למדתם. אתם חושבים שכשתהיו רבנים תיהנו מהכבוד שיחלקו לכם? לא ולא! להיות רב או איש ציבור, זה אומר לסבול ביזיונות וחשדות ולספוג הכל. כעת יודעים אתם לקראת מה אתם הולכים, ורק אם תאמרו שאף על פי כן ולמרות רוצים אתם להיות רבנים ואישי ציבור, רק אז זה נקרא קבלת עול הציבור באמת!'

[קונטרס אהל יהושע]

“מקרא קדש יהיה לכם” (כ”ח, כ”ה) – סיפור

רבי נפתלי הרץ, תלמידו של האר”י ז”ל, מביא מעשיה מדהימה בספרו “עמק המלך”. בין הדברים הוא מגולל מעשה ברבי שמואל די אוזידא, בעל ה”מדרש שמואל”, שבהיותו בן שש עשרה שנה הגיע לבית מדרשו של רבינו האר”י, אשר כיבדו בכבוד רב, וקם לפניו מלוא קומתו. תלמידי האר”י, שראו את רבם הגדול חולק כבוד רב לבחור צעיר לימים, תמהו על הדבר עד מאוד. לאחר התפילה הם פנו לאר”י ושאלוהו לפשר הנהגתו המופלאה. “דעו לכם כי בחור זה עשה היום מעשה גדול מאוד! נענה האר”י, “אך לא מפניו קמתי כי אם לכבוד האמורא הקדוש, רבי פנחס בן יאיר, אשר התלווה אליו בכל אשר פנה!” בני החבורה, שפליאתם הלכה וגברה, מיהרו לפנות אל רבי שמואל די אוזידא ושאלוהו מה עשה וכיצד פעל שבגין כך זכה לכבוד זה. “לא עשיתי מאומה!” התחמק רבי שמואל, “אינני יודע בשל מה קם הרב לקראתי!” לאחר שהתלמידים חזרו והפצירו בו בלי הרף, סיפר רבי שמואל כי בטרם עלות השחר, עשה את דרכו לבית הכנסת, כשלתע הגיעו לאוזניו צעקות רמות. רבי שמואל הלך בעקבות הקול עד שהגיע לבית ממנו בקעו הזעקות. התברר כי גנב חדר לאחד הבתים, ונטל את מעילו של בעל הבית. ר’ שמואל, שנכח בצערו של האיש, פשט את מעילו ומסרו לידיו בלא אומר ודברים. לאחר מכן שב לביתו ולבש את מעיל השבת. “אלו היו פני הדברים”, סיים ר’ שמואל לתאר את קורותיו, “והנה רואים אתם את מעיל השבת העטוי לגופי!” לעיתים אדם עוסק בלימוד התורה וממש רוצה להבין, ומתקשה בהבנת הסוגיא שלפניו. והנה לפתע פתאום נפתחים שערי שכלו וליבו, וביאור חדש ומאיר מתגלה לנגד עיניו. מציאות זו מתרחשת על ידי נשמת צדיק, הבאה משורש נשמת הלומד, אשר יורדת לעולם התחתון ומסייעת בידיו להבין את דברי התורה הקדושה.

“וביום השביעי מקרא קדש יהיה לכם פל מלאכת עבדה לא תעשו” (כ”ח, כ”ה) – סיפור

את הסיפור הבא סיפר אברך חשוב מירושלים: בחור ישיבה צעיר שהה ליד מיטת סבו בבית החולים, כדי לסייע לו בכל הנצרך. הבחור אמר היה לחזור לשיבתו לפני שבת, אך מסיבה כלשהי לא הגיע בן משפחה אחר להיות עם הסבא, כך שהבחור נשאר לשהות עם הסבא גם בשבת. למרבה הצער, בעצם יום שבת קודש נפטר הסב. הבחור הצעיר מצא את עצמו לבד ברגעיו האחרונים של הסבא, בקריאת שמע וביציאת הנשמה.

בעוד הבחור הצעיר נלחם בדמעותיו, ראה לפתע את הרופא מתחיל לכתוב את מכתב סיכום המחלה של הסב, ותעודת פטירה. “מדוע אתה כותב בשבת”? שאל הבחור בזעזוע נורא “אנא, אל תכתוב!”

אך הרופא ענה לו באדישות: “במוצאי שבת לא יהיה לי זמן, ומלבד זאת, אתה לא תגיד לי מה לעשות! אני לא שומר תורה ומצוות, ואני אכתוב מתי שארצה. רוצה לשמור שבת? אין בעיה! תיקח את הטפסים במוצאי שבת.”

אך הבחור לא וויתר: “אני לא יכול ליהנות ממלאכה שנעשתה בשבת!” “אתה לא יכול?” הביט בו הרופא בלגלוג “אתה תיהנה על אפך ועל חמתך”!...

הבחור התפלל בלבו תפילה קצרה, ואחר כך אמר לרופא: “אני רוצה לספר לך על סבא שלי. סבא היה ניצול שואה, והגיע לארץ כנער צעיר, בתוך קבוצה שנקראה ‘לדי טהרן’. הוא נלקח יחד עם הנערים האחרים לאחד ממחנות העולים, שם, מיד, התחילו המדריכים לפתות אותו ואת חבריו לחלל שבת. אמונתו בבורא היתה חזקה, והוא לא מוכן היה לחלל את השבת בשום פנים ואופן. מאחר שסבא היה נער כריזמטי ואף נחוש מאד בדעתו, הוא החליט לארגן מרד: ‘אף אחד לא עושה שום מלאכה בשבת! אף אחד לא יוצא לעבודה בשבת!’ המדריכים התעצבנו מאוד, כמובן. בתחילה ניסו לפתות את הנערים בפיתויים שונים, אך מאחר ולא נחלו הצלחה - החלו לאיים באיומים שונים, אך אף אחד מאותם ילדים לא הסכים לחלל את שבת. כאשר הדבר חזר על עצמו בשבת שלאחר מכן, החליטו המדריכים לברר מי עומד בראש המרד כדי לשלח אותו מהמחנה, כך לא תהיה לו יותר השפעה על כלל הילדים. לא ארך להם זמן רב להבין כי סבא הוא המארגן הראשי של המרד. הם ניגשו אליו ואמרו לו: ‘לך-לך לשיבה בבני ברק, רק תעזוב אותנו בשקט!’ אך סבא לא וויתר גם אז: ‘אתם רוצים שאצא מפה? רק עם שאר החברים שלי! אני לא יוצא מכאן בלעדיהם!’ הם ניסו להתעקש, אך סבא היה עקשן מהם, ובעקבות השפעתו המרובה על הילדים, בשבתות שלאחר מכן כל ילדי המחנה סרבו לחלל שבת. לבסוף המדריכים נכנעו, הבינו שאין עם מי לדבר, ושחררו אותו עם חבריו.”

בחור הישיבה הצעיר סיים את סיפורו ופנה לרופא: “סבי מסר את הנפש על שמירת השבת, ובפטירתו ייאלצו בני המשפחה ליהנות ממלאכה שנעשתה בשבת”! - “אין לך ברירה”, הגיב הרופא באדישות והלך לו.

במוצאי שבת ניגש הבחור אל האחות, וביקש ממנה את תעודת הפטירה של הסב. האחות חיפשה וחיפשה את המסמך, אך ללא הועיל; התעודה נעלמה! “טוב, מה הבעיה” התעשתה המזכירה “המסמך נמצא במחשב, אדפיס אותו שוב”. אך גם החיפוש במחשב לא הועיל, התיקיה נמחקה! הרופא, על אפו ועל חמתו, נאלץ לכתוב את תעודת הפטירה מחדש. הסבא מסר את הנפש כדי שלא לחלל שבת, והקב”ה שמר עליו גם לאחר פטירתו, שלא ייהנו צאצאיו מחילול שבת! [שש באמרתך]

בברכת התורה

רוץ ברינה

“לאדם מערכי לב ומה מענה לשון” (משלי טז, א)

לעילוי נשמת מו”ר אבי: יעקב בן רחל וצדוק

מרת אימיה: שרה-סרח בת שמחה ויוסף מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה: יעקב ישראל בן גלית נפתלי בן רוח: אברהם בן שמחה: גורג’י בן שמחה רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן אורו אברהם: רפאל בן תמו אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: דוד (רוג’ה) בן שמחה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זינו שמחה בת סרח: יפה נדרה בת נעימה: רוחה בת שמשון הגר בת אהרן והרטה: כתון בת חביבה: אהובה (דייזי) בת טובה רחל בת חנה: חנינה בת כמיסה: ורד בת אידה: חנה בת אביבה וראובן

להצלחה: אליעד יעקב, הדס-הודיה, תמר, יעל, מיכל שרה בני פאולה: בנימין בן צילה.

זיווג הגון: גימ’י שמואל בן אסתר: אליעד יעקב בן פאולה: יצחק בן חיה: אליהו בן אילנה רחלי בת זרבה: עדינה בת שמחה: בתיה בת אסתר: זרבה בת אטו נעמה בת אסתר: תמר בת פאולה

לרפואת:

הרב מאיר נסים בן כמסאנה שליט”א אהרן בן רוח: משה בן רוח: מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט עדי בן גר: גולן בן דינה: אסתר בת שושנה אורטל בת גלית: ויקטוריה בת שרה: זוליס בת חנה פאולה בת דינה: גלית בת רות: מרים קרן בת רבקה אילה לאה בת ציפורה: שושנה בת שרה רחל בת נוארה: רות בת לינה: מורית בת רחל לימור הודיה, ושחנה בנות תורן יפה

לזרע של הימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים נפתלי שלמה בן לאה: לאור בן דינה שושנה ריזל בת מינה: שירה בת שושנה שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלומית רחל בת חיה: לאה רחל בת איריס ויקטוריה תקוה בת רינה: עדי בת מזל מאיר יעקב בן רחל: דינאלה בת עופרה אשור בת אורנה: מירי בת סוזן

להזמנות, להקדשות ולתרומות בסלולרי - 050-3828752

או במייל: Ronbarina@gmail.com

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים